

MILJÖMÅLSNYTT

Ett nyhetsbrev från Länsstyrelsen i Skåne län

Våren 2011

Förändringar i miljömålssystemet fortsätter

Den 31 mars lämnade Naturvårdsverket in en utökad redovisning av miljö kvalitetsmålen till regeringen. Samtidigt presenterade Miljömålsberedningen sina förslag till nya etappmål.

Naturvårdsverkets rapport, *Miljömålen på ny grund*, innehåller förslag till nya preciseringar till miljö kvalitetsmålen, en uppföljning av miljö kvalitetsmålen och slutredovisning av de nationella delmålen. Preciseringar anger miljö kvalitetsmålen innebörd och ska fungera som kriterier vid uppföljning av målen. Preciseringarna ger vägledning för insatser för att nå miljö kvalitetsmålen och får därmed en central roll när riksdagen beslutar om att ta bort befintliga nationella delmål senare i år.

Den uppföljning av miljö kvalitetsmålen som Naturvårdsverket redovisar utgår från den nya bedömningsgrunden som föreslogs i miljömålspropositionen. Bedömningen tar hänsyn till naturens långa återhämtningstid och om förutsättningar för att målen ska komma att uppnås finns på plats före år 2020. Med den nya bedömningsgrunden bedöms det för tio miljö kvalitetsmål vara möjligt att före 2020 skapa förutsättningar för att nå målen om ytterligare åtgärder vidtas. Skyddande ozonskikt är det enda mål som bedöms möjligt att nå med redan vidtagna och planerade åtgärder. För *Begränsad klimatpåverkan*, *Giftfri miljö*, *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, *God bebyggd miljö* och *Ett rikt växt- och djurliv* bedöms det som mycket svårt att till år 2020 skapa förutsättningar för att på sikt nå det miljö tillstånd som målen uttrycker.

I Miljömålsberedningens delbetänkande, *Etappmål i miljömålssystemet*, presenteras en första uppsättning etappmål inom områdena luftföroreningar, farliga ämnen, avfall och biologisk mångfald. Etappmålen ska, på ett tydligare sätt än de delmål som nu tas bort ur miljömålssystemet, beskriva den samhälls- omvandling som krävs för att nå miljö kvalitetsmålen. Miljömålsberedningen består av representanter från riksdagspartierna och sakkunniga experter och har regeringens uppdrag att föreslå nya etappmål, styrmedel och åtgärder för att vi ska nå våra miljö mål.

Hela rapporterna:

[Miljömålen på ny grund](#)

[Etappmål i miljömålssystemet](#)

Kontakt: Tommy Persson,
Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 22 73
E-post: tommy.persson@lansstyrelsen.se

Nya åtgärder för att nå de skånska miljö målen

Diskussion i strategisk grupp under kick-off.
Foto: Frida Axelsson

Den 4 april var det kick-off för arbetet med att ta fram nya skånska åtgärder för miljö målen. Ett sextiotal personer från statliga myndigheter, kommuner, Region Skåne, företag och intresseorganisationer medverkade på mötet. Delta-

Miljömålsnytt är ett nyhetsbrev från Länsstyrelsen i Skåne. Det skickas två gånger om året med information om miljö målsarbete på nationell, regional och lokal nivå. Målgruppen är viktiga aktörer i arbetet för ett ekologiskt hållbart Skåne – politiker och tjänstemän med miljö ansvar, näringsliv, miljöorganisationer och universitet. Skicka gärna vidare nyhetsbrevet till andra som kan ha intresse av informationen.

Vill du prenumerera på miljö målsnytt? Har du synpunkter på innehållet? Skriv till: miljomal.skane@lansstyrelsen.se

garna ingår i de strategiska grupper som ska ta fram förslag på prioriterade åtgärder för Skåne inom områdena klimat och luft, vatten, kemikalier, bebyggd miljö och biologisk mångfald.

Länsstyrelsen har uppdraget att samordna det regionala arbetet för att nå de nationella målen. I samarbete med skånska aktörer har Länsstyrelsen tidigare anpassat de nationella målen till skånska förhållanden och tagit fram ett miljöhandlingsprogram med åtgärder fram till år 2010. Detta program ska nu ersättas med ett nytt regionalt åtgärdsprogram som ska vara klart i april 2012 och sträcka sig fram till 2015. För att få fram effektiva åtgärder och prioritera bland dessa krävs ett brett deltagande från alla berörda aktörer i länet.

– Mycket bra miljöarbete pågår redan i Skåne. Det ska vi dra nytta av när vi nu tar fram nya åtgärder. Målet är att lyfta fram åtgärder som stimulerar ökad samverkan och utvecklingsinsatser, säger Tommy Persson, projektledare på Länsstyrelsen.

Projektet *Skånska åtgärder för miljömålen* kan följas på www.lansstyrelsen.se/skane/skanskaatgarderformiljomalen och på [Facebook](#).

Kontakt: Tommy Persson,
Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 22 73
E-post: tommy.persson@lansstyrelsen.se

Miljöbarometern visar hur det står till i Kristianstad

När de lokala miljömålen i Kristianstad antogs fastställdes ett antal nyckeltal för att följa miljötillståndet i kommunen. I miljöbarometern presenteras dessa nyckeltal med diagram och textkommentarer. Nyckeltalen visar trender och förändringar i miljötillståndet.

– Miljöbarometern är ett webbverktyg som vi använder för att visa miljösituationen i kommunen och vårt miljöarbete. Du kan hitta allt från utsläpp av växthusgaser till inventeringar av sällsynta arter som gullstånds, säger miljöinformatör Katrine Svensson.

Miljöbarometern är en resurs för alla som arbetar med miljöfrågor, men ger också information till allmänhet och skolelever som söker data för sina arbeten. Alla som är intresserade kan gå in och ”ta tempen” på miljön.

Läs mer på www.kristianstad.se/miljobarometern

Kontakt: Katrine Svensson, miljöinformatör på Miljö- och hälsoskyddskontoret i Kristianstads kommun.
Tel: 044 - 13 54 02
E-post: katrine.svensson@kristianstad.se

Hur påverkar miljön våra barns hälsa?

Under våren 2011 skickas en enkät ut till 80 000 föräldrar i hela Sverige för att kartlägga hur miljöfaktorer som till exempel luftföroreningar, buller och inomhusmiljö påverkar barns och ungdomars hälsa. Av dessa kommer 3000 enkäter att representera Skåne. Resultatet kommer att utgöra ett viktigt beslutsunderlag i arbetet med att minska miljörelaterade riskfaktorer samt för att främja barns och ungdomars hälsa.

Gungande barn.

Foto: Göran Ewald

Resultaten kommer att presenteras i en nationell rapport, Miljöhälsorapport 2013. Enkätundersökningen i Skåne 2011 kommer också att ligga till grund för en regional rapport om barns hälsa och miljö, som görs av Arbets- och miljömedicin i Lund. Undersökningen ingår som en del i Länsstyrelsens miljöövervakning.

Kontakt: Susanne Dahlberg,
Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040-25 22 19
E-post: susanne.dahlberg@lansstyrelsen.se

Miljökavslut för 2006-2010 i Hässleholms kommun

I Hässleholms kommun har ett miljökavslut gjorts för *Miljömålsprogram 2006-2010*. Programmet innehåller 14 miljökvalitetsmål (*Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Storslagen fjällmiljö* gäller inte för kommunen) och 50 lokala delmål. Miljökavslut 2006-2010 kommer att vara ett viktigt underlag då ett nytt miljömålsprogram tas fram under 2011.

24 delmål har uppnåtts och sex delmål har delvis uppnåtts, vilket sammanlagt motsvarar 60 procent av kommunens lokala delmål. Dock är vissa delmål komplex formulerade och innehåller i praktiken flera mål, vilket gör att bedömningen i dessa fall baserats på en generell bedömning istället för på statistik.

En förklaring till att Hässleholm kommit långt i målpuppfyllelse är att många av delmålen inte mäter miljötillståndet i kommunen som geografiskt område utan vad kommunorganisationen som verksamhetsutövare och planerare har åstadkommit. Därför visar trenden för vissa delmål hur kommunorganisationens arbete framskrider, inte hur det går för miljön i Hässleholm.

Till Miljömålsprogram 2006-2010 antogs bilagan *Åtgärdsförslag för en ekologiskt hållbar utveckling* med 190 åtgärdsförslag. För varje åtgärd specificeras ansvar och prioritet för åtgärden i förhållande till övriga åtgärdsförslag. 100 av åtgärdsförslagen har bedömts vara genomförda och 40 delvis genomförda, tillsammans cirka 74 procent av åtgärderna, vilket har bidragit till att en så stor andel av kommunens delmål har uppnåtts.

Mer information om kommunens miljömål och miljömålsuppföljning finns på [Hässleholms kommuns webbplats](#).

Kontakt: Ulrika Vinka, miljömålssamordnare,
Hässleholms kommun.
Tel: 0451 - 26 89 97
E-post: ulrika.vinka@hassleholm.se

Från invigningen av Helsingborgs miljöbyrå.

Foto: Lotta Grönberg

Nyöppnad miljöbyrå i Helsingborg

I höstas startade Helsingborgs miljöbyrå som samlar Helsingborgs stads miljökommunikation. På Miljöbyrån jobbar personer från flera förvaltningar i staden med olika kompetens inom miljöområdet. Gemensamt är att alla arbetar med beteendeförändringar, med att marknadsföra stadens miljöarbete samt sprida goda exempel. Miljöbyrån samarbetar även med de kommunala bolagen i staden och andra miljöaktörer.

Målet är att genom olika samarbeten och synligare miljöarbete inspirera till ett miljövänligt handlande både inom stadens egen organisation, utåt mot invånarna i kommunen och på nationella arenor.

Läs mer på [miljöbyråns webbsida](#).

Kontakt: Linnea Folkesson,
Projektsamordnare Helsingborgs Miljöbyrå
Tel: 042 - 10 44 55
E-post: linnea.folkesson@helsingborg.se

Uppföljning av företags klimat- och energiarbete

Under hösten har Länsstyrelsen följt upp de åtgärder i Skånes miljöhandlingsprogram som berör företagens klimat- och energiarbete. 80 företag baserade i Skåne och med över 100 anställda valdes ut att delta. 35 företag, alltså 44 procent, svarade på den webbenkät som skickades ut. Undersökningen visar att skånska företag i många fall driver ett aktivt klimat- och energiarbete.

Av resultatet framgår att många företag har ett effektivt klimat- och energiarbete, framför allt när det gäller att minska företagets energianvändning och att ställa miljökrav vid inköp av fordon, tjänster och utrustning. När det gäller att utbilda personal i sparsam körning och att använda sig av en mötespolicy för att minska resandet är det däremot många som inte har påbörjat arbetet. Distansmöten och att köra bränslesnålt är viktiga åtgärder som alla företag kan arbeta med och som både sparar pengar och minskar klimatutsläppen.

Undersökningen visar att företagens kunskapsnivå är hög inom klimat- och energiområdet, vilket kommer att vara en god hjälp vid framtagandet av nya regionala åtgärder för att nå Skånes 15 miljö kvalitetsmål.

Läs hela [rapporten](#).

Kontakt: Frida Axelsson,
Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 25 36
E-post: frida.axelsson@lansstyrelsen.se

Klimat och energi

PROEFF fortsätter i ny omgång

PROEFF I avslutades i december 2010, och nu har PROEFF II startats upp och kommer att pågå till slutet av år 2012. Projektet är tänkt att förtydliga den energieffektiviseringspotential som finns i skånsk industri. Detta ska ske genom kontakt med företagen. För att kunna se potentialen måste man börja med att analysera, mäta och dokumentera.

Precis som i PROEFF I riktar sig projektet även till länets energi- och klimatrådgivare och miljöinspektörer. Dessa ska utbildas för att stärka kompetensen inom området energi och företag, öka energitillsynen i länet enligt miljöbalken, öka den opartiska rådgivningen till företagen samt öka den interna samverkan mellan inspektörer och rådgivare.

PROEFF II genomförs i samarbete mellan Länsstyrelsen och Energikontoret, men även externa organisationer som Sydsvenska Handelskammaren, Företagarna och Energiföretagen medverkar. Samordning kommer också att ske med ENIG-projektet (Swerea IVF) för att samla

Utbildning inom PROEFF.

Foto: Frida Axelsson

och bearbeta information om energianvändningen i specifika branscher.

Under våren och hösten 2011 kommer de första utbildningarna som riktas till miljöinspektörer och energi- och klimatrådgivare att anordnas. Skånes samtliga inspektörer och rådgivare välkomnas till grundutbildningen och fördjupningsutbildningen!

Läs mer på [Länsstyrelsens webbplats](#) och på www.proeff.se.

Kontakt: Veronica Lindeberg,
Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 21 58
E-post: veronica.lindeberg@lansstyrelsen.se

Pilotlän för grön utveckling

I början av hösten förra året utsåg regeringen Skåne, Dalarna och Norrbotten till pilotlän för grön utveckling. Uppdraget innebär att pilotlänen ska utveckla arbetsmetoder och verktyg för minskad klimatpåverkan och energiomställning. Pilotlänen ska också inspirera och stödja andra län i klimat- och energistrategiarbetet, föreslå prioriteringar för regeringen och nationella myndigheter gällande klimat- och energiutmaningar samt fånga upp idéer regionalt.

För Skånes del kommer Klimatsamverkan Skåne att utgöra en central del för genomförandet av uppdraget. Inom pilotlänsuppdraget har fyra insatsområden prioriterats: biogas, hållbara städer, cleantech och samverkan med Köpenhamnsregionen.

Inom biogasområdet handlar det främst om att vidareutveckla arbetet med Skånes Färdplan för biogas. För hållbara städer ingår bland annat utveckling av verktyg för minskad klimatpåverkan från transporter och integrering av sol- och vindenergi i bebyggelse.

Inom cleantech ges till exempel stöd till företagsnätverk som arbetar för att främja miljöteknik, och för utökad samverkan med Köpenhamnsregionen kommer bland annat Öresundskommitten att användas som plattform för att driva olika initiativ på klimatområdet.

Läs mer om [pilotlänsarbetet](#).

Kontakt: Åsa Skillius,
Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 26 22
E-post: asa.skillius@lansstyrelsen.se

Klimatanpassning

Slutspurt för projektet "Klimatanpassning Skåne"

Länsstyrelsen i Skåne län har under snart tre år arbetat med att sprida kunskap och skapa nätverk kring klimatanpassning och till årsskiftet 2011/2012 går arbetet in i ett nytt skede. Projektet Klimatanpassning Skåne avslutas och klimatanpassningsfrågorna kommer att integreras i och bevakas genom Länsstyrelsens ordinarie verksamheter. Besked om hur arbetet ska se ut och till vem på Länsstyrelsen som kommunerna och andra aktörer kan vända sig till, väntas kunna ges under hösten.

Som ett led i projektets avslut kommer sekretariatet att summera sina erfarenheter i två skrifter. Den ena beskriver viktiga klimatanpassningsfrågor i länet och vilka åtgärder som kan komma att bli nödvändiga, och den andra fokuserar på hur man väger in klimatanpassning i den fysiska planeringen.

För att väva samman och avsluta den serie av seminarier som projektet anordnat kommer en slutkonferens att äga rum den 27 oktober på Glasklart i Malmö. Förutom projektets egna erfarenheter, senaste nytt från berörda myndigheter och goda exempel från kommuner så

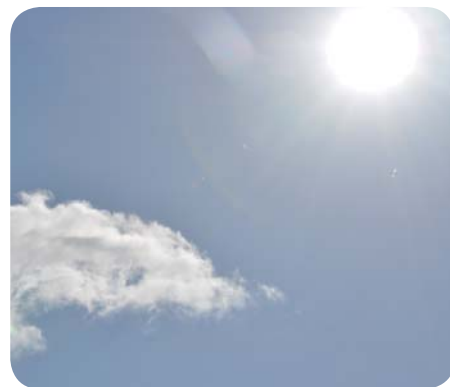
kommer Ola Skinnarmo att berätta om sin fantastiska resa i Nordostpassagen, och Vicki Lee från WWF ger en bild av klimatanpassningsarbetet i ett globalt perspektiv. Boka redan nu in den 27 oktober! Mer utförligt program kommer längre fram.

[Följ projektet på webben.](#)

Kontakt: *Therése Ehrnstén,*
Enheten för samhällsplanering, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 26 45
E-post: *therese.ehrnsten@lansstyrelsen.se*

Effekter av värme

Klimatförändringar kan innebära att skåningarna drabbas av nya sjukdomar och att både dricksvatten- och luftkvalitet försämras. Sjukdomar som TBE och badsårsfeber kan komma att öka i ett allt varmare Skåne. Bland annat dessa risker, och metoder som kan förebygga dem, tas upp i en ny rapport från Klimatsamverkan Skåne. Rapporten har skickats ut till vårdcentraler och till berörda kommunförvaltningar.

Värme påverkar oss.

Foto: Jonas Gustafsson

Den 24 maj kommer forskningsprogrammet Clima-tools till S:t Gertrud i Malmö för att testa sitt nya verktyg som redogör för effekter av värme på ett seminarium.

Läs mer i [rapporten](#) och [inbjudan](#).

Kontakt: *Therése Ehrnstén,*
Enheten för samhällsplanering, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 26 45
E-post: *therese.ehrnsten@lansstyrelsen.se*

Ny plan ska säkra dricksvatten

Klimatförändringarna kan utgöra ett hot mot den framtida dricksvattenförsörjningen om vi inte är förberedda. Ett ändrat nederbördsmönster och stigande medeltemperatur förändrar de naturliga kemiska och biologiska förhållandena i våra vatten. Grundvattennivåerna kommer troligtvis att förändras liksom vårt vattenbehov, främst för bevattning.

Länsstyrelsen i Skåne län har valt att ta fram en regional vattenförsörjningsplan. Syftet är att peka ut regionalt betydelsefulla dricksvattenresurser, både för nutida och

framtida dricksvattenförsörjning, för att dessa ska kunna skyddas och bevaras. Arbetet bör sedan fortsätta på lokal nivå genom framtagande av kommunala vattenförsörjningsplaner.

Vattenförsörjningsplanen ska säkra dricksvattnet.

Foto: Nina Lindberg Hamm

Projektet presenterades på ett seminarium på Länsstyrelsen i Malmö den 14 april 2011. Under mötet diskuterades även de kommunala vattenförsörjningsplanerna, hur de bör se ut och vilken

hjälp kommunerna kan få från SGU och Länsstyrelsen vid upprättandet av kommunala planer.

[Läs mer om projektet.](#)

Kontakt: Hillevi Hägnesten,
Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 26 20
E-post: hillevi.hagnesten@lansstyrelsen.se

Anlagd damm.

Foto: Jens Morin

exempel omkringliggande åkermark. Ytan är fördelad på 666 våtmarker runt om Skåne. Statistiken rör bara de våtmarker som fått någon form av stöd under perioden.

Störst antal våtmarksprojekt i Skåne har genomförts i Hörby och Sjöbo kommuner – 58 stycken vardera. Störst nyskapad areal återfinns i Lunds kommun – 255 hektar – främst tack vare de stora våtmarksområden som har återskapats runt Klingavälsån på Vombs ängar.

Exempel på kommuner där det har anlagts lite våtmarker i förhållande till andelen åkermark är Åstorp, Landskrona, Simrishamn och Vellinge.

Kontakt: Lukas Österling,
Fiske- och vattenvårdsenheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 20 92
E-post: lukas.osterling@lansstyrelsen.se

Vatten

Målet om anläggande av våtmarker nåddes inte

Under åren 2000–2010 skulle 2500 hektar våtmarker anläggas eller återskapas i odlingslandskapet i Skåne, enligt ett av delmålen till *Myllrande våtmarker*. Länsstyrelsen har nu sammanställt resultatet. Totalt under perioden har 1990 hektar våtmarker anlagts. Hälften av denna yta utgörs av vatten. Den andra hälften är skyddsområden som har avsatts runt vattnen, mot till

Ny våtmarksbroschyr

Greppa Näringen har nyligen uppdaterat sin broschyr om att anlägga våtmarker. Syftet är att inspirera och informera markägare. Bland annat kan du läsa om förbättringar av stöden.

Rapporten kan hämtas på [Länsstyrelsens webbplats](#).

Kontakt: Anna Wolfhagen,
Fiske- och vattenvårdsenheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 24 51
E-post: anna.wolfhagen@lansstyrelsen.se

Försurade småvatten i Skånes skogslandskap

Delmålet *Försurning av sjöar och vattendrag* under miljö kvalitetsmålet *Bara naturlig försurning* handlar bland annat om syratillstånd i sjöar med en sjöyta större än fyra hektar. I Skåne finns knappt 500 sjöar med en sjöyta större än ett hektar. Det finns emellertid en mycket större, men idag okänd, mängd dammar mindre än ett hektar. Dessa är mycket betydelsefulla för den samlade skånska biologiska mångfalden i vatten. Idag vet vi alldeles för lite om dammarnas värden och om hur starka miljöhoten mot dem är. Länsstyrelsen kommer därför i år att påbörja arbetet med att åtgärda denna kunskapsbrist.

Bland annat ska vi klargöra hur många dammar vi har i skogsmark och så småningom också inom slättbyggsmark. Ett av de förväntade största hoten mot skogsmarksdammar är försurning. Vi kommer därför att under vintern 2011 först beskriva antalet dammar och deras storleksfördelning inom kalkade åtgärdsområden i Skåne. Därefter gör vi ett urval om minst två dammar uppströms varje idag kalkad målsjö, alltså i förväntat sura vatten.

Tyska gylet, en stor skogsmarksdamm i Skräbeån, inom det kalkade åtgärdsområdet Immeln.

Foto: Jan-Inge Månsson

Utvalda skogsmarksdammar ska ha en dammyta på 0,25-1 hektar, det vill säga inte de allra minsta. Totalt kommer mer än 100 sådana dammar att besökas under maj. De två mest representativa dammarna väljs ut för en enkel vattenkemisk analys av syrastatus under hösten 2011 och våren 2012. Detta kommer att ge oss

en relativt god grund för att bedöma den vattenkemiska försurningsstatusen i Skånes skogsmarksdammar.

Läs mer om [miljö kvalitetsmålet Bara naturlig försurning](#) och om [kalkade områden i Skåne](#).

Kontakt: Lars Collvin,
Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040-25 25 96
E-post: lars.collvin@lansstyrelsen.se

Nytt övervakningsprogram mäter grundvattennivåer

Inom ramen för den regionala miljöövervakningen har ett nytt övervakningsprogram startat, med syfte att mäta grundvattennivåer. Idag görs mycket få undersökningar rörande grundvattennivåer ute i länen. I och med de nya krav som ställs på övervakning och statusbedömning enligt vattendirektivet behövs ytterligare övervakning av vårt grundvatten. Nivåövervakningen behövs också för att bedöma och följa upp miljö kvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*. SGU mäter regelbundet grundvattennivåer på ett flertal ställen i Sverige men det är inte tillräckligt för att få en regional bild av den kvantitativa statusen i grundvattenförekomsterna.

Övervakningen av grundvattennivåer kommer att starta i vår, med flera deltagande län. En handledning har tagits fram för att länen ska kunna göra en enhetlig och kvalitetssäkrad övervakning. Handledningen beskriver vilka förekomster som bör övervakas, hur övervakningen kan gå till samt hur man kan identifiera de grundvattenförekomster där det finns en risk för stor kvantitativ påverkan.

Kontakt: Hillevi Hägnesten,
Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 26 20
E-post: hillevi.hagnesten@lansstyrelsen.se

Miljontals kronor till skånska vattenvårdsprojekt

Länsstyrelsen i Skåne län har beviljat nästan 14 miljoner kronor till 21 lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) som ska minska kväve- och fosforläckaget till haven. Intresset för bidraget har varit väldigt stort i år. Naturvårdsverket tilldelade dock mindre pengar än förväntat, så prioriteringarna blev hårda.

Bland de åtgärder som ska genomföras finns motagningsstationer för båttoalettavfall, spolplattor med reningsanordning för tvätt av båtbottnar, anläggning av våtmarker, utredningar om lämpliga våtmarkslägen och planeringsunderlag för kostnadseffektiva våtmarker. Drygt fyra miljoner kronor delas mellan projekt som handlar om VA-planering, inventering av enskilda avlopp och dagvattenpolicy. Kristianstads kommun får för projektet *Vinnöå för en god ekologisk status* fem miljoner kronor för många olika åtgärder för att hejda näringsläckaget, till exempel reglerbar dränering och anläggning av våtmarker och skyddszoner. Två miljoner kronor tilldelas ett projekt vid Tömmarpsån som bland annat undersöker effekterna av kalkfilterbrunnar för fosforreduktion.

LOVA-projekten bidrar till att uppnå i första hand miljö kvalitetsmålet *Ingen övergödning*, men bidrar även till *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, *Myllrande våtmarker*, *Giftfri miljö* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Läs mer om LOVA på [Naturvårdsverkets hemsida](#).

Kontakt: Gösta Regnell,
Fiske- och vattenvårdsenheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040-25 22 97
E-post: gosta.regnell@lansstyrelsen.se

Mer användarvänlig vatteninformation i nya VISS

På världsvattendagen den 22 mars lanserades en ny version av databasen VISS – VattenInformationsSystem Sverige. I databasen finns information om alla Sveriges större sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. VISS är ett verktyg för alla som arbetar med vattenfrågor men är också öppet för allmänheten.

Vattenmyndigheterna och länsstyrelserna har tillsammans arbetat med en uppgradering och uppdatering av databasen, med ett nytt utseende, nya funktioner och utökad information. I nya VISS kan man bland annat skapa en egen profil med genvägar till vatten man är intresserad av, använda en integrerad GIS-karta och på ett enklare sätt än tidigare exportera data för vidare användning.

VISS hittar du på www.viss.lst.se

Kontakt: Vibeke Lirås,
Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 25 95
E-post: vibeke.liras@lansstyrelsen.se

Nu startar årets fältprovtagning i sjöar och vattendrag

I april startade årets fältprovtagningar i skånska sjöar och vattendrag. Länsstyrelsens egen personal kommer att genomföra en del av provtagningarna inom ramen för nationell och regional miljöövervakning.

Först ut är växt- och djurplanktonprovtagningar i de så kallade "skånska sjöarna" samt i åtta sjöar inom Skräbeåns avrinningsområde. Sammanlagt undersöks

Mätning av stormusslor; i det här fallet tjockskalig målarmussla (*Unio crassus*).
Foto: Marie Eriksson

16 sjöar. Syftet är att få mer kunskap om vilka arter av växt- och djurplankton som finns i sjöarna om våren.

Under sommaren och fram till september sker övervakning av stormusslor. Det är bland annat Vramsån, Skräbeån och Rössjöholmsån, som hyser de fridlysta och hotade arterna tjockskalig målarmussla och flodpärlmussla, som ska undersökas. Syftet är att få en uppfattning om var de olika arterna finns och hur mycket det finns av dem, om de förökar sig samt om det har skett någon förbättring eller försämring. I samma vatten kommer elfiske att utföras för att undersöka förekomst av musslornas värd fiskar.

Under hösten kommer även kiselalger att undersökas i några vattendrag.

Läs mer på www.musselportalen.se

Kontakt: Marie Eriksson,
Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 26 03
E-post: marie.m.eriksson@lansstyrelsen.se

Natur

Följ med ut på guidade naturvandringar

Länsstyrelsen arrangerar i samarbete med ideella organisationer, kommuner och Region Skåne ett stort antal utflykter i Skånes fantastiska natur. Lär känna ett nytt

Välkommen ut i naturen!

Foto: Maria Sandell

smultronställe eller få mer kunskap om ett av naturreservaten i Skåne.

Alla aktiviteterna är samlade i en broschyr som går att hämta på bibliotek, turistbyråer och i receptionen på Länsstyrelsen i Malmö och Kristianstad. Du kan också läsa mer om guidningarna och ladda ned broschyren på www.lansstyrelsen.se/skane/hittaut.

Kontakt: Maria Sandell,
Naturskydds enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 22 31
E-post: maria.sandell@lansstyrelsen.se

Sammanställning av bidrag som gäller åtgärder för biologisk mångfald

För att vi ska kunna bevara den biologiska mångfalden och nå miljö kvalitetsmålen, bland annat *Ett rikt växt- och djurliv*, krävs många naturvårdsinsatser. Ofta är ekonomiska stöd avgörande för att åtgärder ska genomföras. Därför har Länsstyrelsen gjort en sammanställning av de olika bidrag som finns att söka, både för organisationer och privata markägare.

Åtgärder det kan röra sig om är till exempel anläggning och restaurering av ekosystem och livsmiljöer. I sammanställningen är stöd och bidrag uppdelade på olika grupper av sökande – markägare, skogsägare, lantbrukare, kommuner, ideella föreningar och enskilda personer – och olika typer av projekt. Fiske- och vattenrelaterade bidrag har fått ett eget avsnitt.

Läs mer på Lansstyrelsens webbplats.

Kontakt: Gösta Regnell,
Fiske- och vattenvårds enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040-25 22 97
E-post: gosta.regnell@lansstyrelsen.se

Skåne följer förändringarna i naturens kalender

Klimatförändringens tydligaste effekt i miljön är att naturens kalender förändras. Blomningen och lövsprickningen på våren kommer tidigare. Nu vill Länsstyrelsen dokumentera när blommor, frukter och höstlöv dyker upp hos några av våra vanligaste växter.

Genom att jämföra nutida observationer med hur det såg ut för hundra år sedan kan vi mäta hur olika arter påverkas. Detta kommer i sin tur att vara viktig kunskap för skogs- och jordbruk liksom för natur- och miljövard, pollenallergiker och forskare. Mellan 1873

Bacsippor vid Stenshuvud.

Foto: Maria Sandell

och 1926 gjordes liknande observationer på ett 30-tal gårdar i Skåne. De ingick i ett landsomfattande observationsnätverk under ledning av dåvarande SMHI, och flera av dem som bor på dessa gårdar idag har anslutit sig till det nutida nätverket.

Redan idag ingår bland annat Länsstyrelsens Naturum på Söderåsen, Stenshuvud och Kullaberg i ett nutida professionellt observationsnätverk. För att observationerna ska representera hela Skåne måste de professionella observatörerna kompletteras med frivilliga insatser. Allmänheten har därför bjudits in att delta i detta nätverk. Många gör redan observationer av vårtecken och vi hoppas därför att det ska finnas ett stort intresse att delta i nätverket.

Gå gärna in på www.blommar.nu där man kan följa vårens ankomst i hela Sverige.

Kontakt: Maria Sandell, regional samordnare, Naturskydds-enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 22 31 eller 0768-40 16 56
E-post: maria.sandell@lansstyrelsen.se
eller
Kristian Nilsson, samordnare regional miljöövervakning, Miljö- och vattenstrategiska enheten, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 24 71
E-post: kristian.nilsson@lansstyrelsen.se

Planering

Klimatanpassad vattenplanering

Förändringar i vattnets kretslopp är en av de första konsekvenserna av klimatförändringarna som kommer att bli påtagliga för skåningen. Med utgångspunkt i plan- och bygglagen tar projektet *Klimatanpassad vattenplanering* ett helhetsgrepp på vattenfrågorna i Skåne.

Ambitionen är att göra vattnets betydelse för god planering tydlig och visa på de stora samordningsvinster samhället i stort och kommunerna i synnerhet kan göra genom att tänka vatten. Målet är att sprida budskapet om vattens betydelse i samhällsplaneringen med förhoppning om att vattenfrågor generellt får tyngd i översikts- och detaljplaner.

Inom projektet tar man fram metoder för hur planerare kan identifiera och hantera viktiga vattenplaneringsfrågor med koppling till klimatförändringar. I metodutvecklingen ingår också ge förslag på var i planprocessen respektive fråga kan uppmärksammas. Metodutvecklingen sker i samarbete med Ängelholms kommun.

Läs mer på [Länsstyrelsens webbplats](#).

Kontakt: Pär Persson,
Enheten för samhällsplanering, Länsstyrelsen i Skåne.
Tel: 040 - 25 24 03
E-post: par.persson@lansstyrelsen.se

Klimatförändringar leder bland annat till översvämningsproblem.

Foto: Göran Ewald

Bra länkar i miljömålsarbetet

Miljömålsportalen, www.miljomal.se. Naturvårdsverkets webbplats med nationell och regional miljömålsinformation inklusive indikatorer.

RUS, Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet, www.rus.lst.se, samverkansorgan för länsstyrelserna.

Sveriges Kommuner och Landsting, www.skl.se

Information till kommuner om lokalt miljömålsarbete och indikatorer.

Länsstyrelsen i Skåne - Miljömål, www.skansmiljomal.info

Länsstyrelsen i Skåne - Klimat och energi, <http://www.lansstyrelsen.se/skane/klimat>

Klimatsamverkan Skåne, www.klimatsamverkanskane.se, skånsk samverkan i klimatarbetet.

Skånska åtgärder för miljömålen, Facebook-sida för arbetet med nya åtgärder,

www.facebook.com/pages/Skånska-åtgärder-för-miljömålen/164535010268388

Kommande möten, seminarier och konferenser

Vår och sommar 2011 *Naturguidningar i Skåne*. Läs mer på

www.lansstyrelsen.se/skane/hittaut

24 maj *Effekter av värme*. S:t Gertrud, Malmö.

26 maj *Nätverksträff för kommunal energieffektivisering*. Länsstyrelsen Malmö.

9 juni *Skånes Energiting*. Stadionmässan i Malmö. www.ek-skane.se/energiting

11 juni *Havets dag*. Sea-U, Ribersborgsstigen, Malmö. [Mer info](#).

27 oktober *Slutkonferens Klimatanpassning*. Glasklart i Malmö.

25 november *Miljömålskonferens*. Medborgarhuset i Eslöv.

Har du tips på kommande aktiviteter och konferenser?

Skicka dem till vår epost:

miljomal.skane@lansstyrelsen.se

så hjälper vi till att sprida dem i våra nätverk och informera i kommande nyhetsbrev och på miljömålssidan på Länsstyrelsens webbplats, www.skansmiljomal.info

Vi jobbar med miljö och klimat på Miljö- och vattenstrategiska enheten

Susanne Dahlberg, miljömål

040-25 22 19, susanne.dahlberg@lansstyrelsen.se

Tommy Persson, miljömål

040-25 22 73, tommy.persson@lansstyrelsen.se

Frida Axelsson, miljömål

040-25 25 36, frida.axelsson@lansstyrelsen.se

Kristian Nilsson, miljöövervakning

040-25 24 71, kristian.nilsson@lansstyrelsen.se

Johannes Elamzon, klimat & energi

040-25 23 75, johannes.elamzon@lansstyrelsen.se

Veronica Lindeberg, klimat & energi

040-25 21 58, veronica.lindeberg@lansstyrelsen.se

Eric Eliasson, klimat & energi

040-25 24 88, eric.eliasson@lansstyrelsen.se

Åsa Skillius, klimat & energi

040-25 26 22, asa.skillius@lansstyrelsen.se

Susanne Åberg, information

040-25 22 54, susanne.berg@lansstyrelsen.se

Kontakt

Ansvarig utgivare: Ola Gustafsson, 040-25 22 95

Har du frågor eller synpunkter om nyhetsbrevet? Välkommen att kontakta någon av oss eller skicka ett mail till miljomal.skane@lansstyrelsen.se

Miljö- och vattenstrategiska enheten har följande adress

Länsstyrelsen i Skåne län

Kungsgatan 13

205 15 Malmö

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN